

INLEIDING 2
THEMA'S EN MOTIEVEN 3
TENTOONGESTELDE WERKEN 8
BIOGRAFIE SIRAH FOIGHEL BRUTMANN & EITAN EFRAT 13
COLOFON 14

N



The image features a large, bold, black graphic design on a white background. The design consists of a grid of thin black lines. Overlaid on this grid are two large, stylized letters: a capital 'L' on the left and a lowercase 'a' on the right. The 'L' is composed of a vertical bar and a horizontal base. The 'a' is a thick, rounded letter with a small, dark, slanted shape above it, resembling a shadow or a specific typographic detail. The letters are positioned such that they span across several grid cells.

Sirah Foighel Brutmann
& Eitan Efrat

“... in mijn notities staan dingen over tijd en ruimte.
Over geworteld raken in de ruimte.
Dat kan ik begrijpen.”

Là-bas, Chantal Akerman, 2006

Là is de eerste museale tentoonstelling van de in Brussel actieve kunstenaars en filmmakers Sirah Foighel Brutmann (°1983) and Eitan Efrat (°1983). *Là* is de verderzetting van een dialoog die Brutmann en Efrat voeren met de Belgische regisseur Chantal Akerman, die overleed in 2015. Deze audiovisuele reis tussen België en de Negev/Naqab-woestijn in Israël/Palestina onderzoekt de overtuiging ergens te kunnen thuishoren op basis van natuurlijke elementen en historische verantwoordelijkheid.

Là verzoent zich met Chantal Akermans overlijden en de onmogelijkheid om nog met haar te kunnen communiceren. Vertrekkend vanuit het werk van Emmanuel Levinas, Jacques Derrida en Akerman zelf (in het bijzonder *No Home Movie* en haar teksten) voert de tentoonstelling een imaginaire dialoog met Akerman, als een rouwproces. Ze is als een treurzang van de kunstenaars voor de wereld die Akerman achterliet: *Là* is een herevaluatie van de Europees-joodse verantwoordelijkheid tegenover Israël en de voortdurende Palestijnse Nakba, vanuit een post-zionistisch perspectief, in lijn met de rijke geschiedenis van Belgisch-joodse antifascistische bewegingen.

Met voornamelijk nieuwe kunstwerken creëert *Là* een experimentele audiovisuele omgeving, met bijzondere aandacht voor de productie- en presentatieprocessen en de mechanismen van bewegend beeld en geluid in de ruimtes. *Là* nodigt op die manier uit tot een gelaagde waarneming van de ruimte.

Karima Boudou, curator van de tentoonstelling

THEMA'S EN MOTIEVEN

Là

De titel van de tentoonstelling verwijst naar *Là-bas* (2006), een film van de Belgische regisseur Chantal Akerman (1950-2015), die zowel door haar oeuvre als door haar achtergrond, waarin de kunstenaars zich herkenden, een belangrijke inspiratiebron was voor Sirah en Eitan. Fonetisch betekent *Là* (Frans voor “daar”) iets anders in het Arabisch en het Hebreeuws. In het Arabisch betekent لآ [la] “nee”, een woord dat hier staat voor de ontkenning van de heersende narratieven over het grondgebied. In het Hebreeuws betekent לה [la] “voor haar”, hier in de betekenis van een ode, of een soort offer, aan Chantal Akerman.

Over verdriet en rouw

Là is een veelgelaagd, kritisch werk, dat zich enerzijds wil verzoenen met Chantal Akermans overlijden, maar dat anderzijds ook staat voor de onmogelijkheid om met haar te kunnen communiceren na haar dood. Vertrekkend vanuit het werk over rouwen van Jacques Derrida, waarin hij benadrukt dat het bij het eren van overledenen belangrijk is om hun taal te gebruiken, voert de tentoonstelling een imaginaire dialoog met Akerman. Door hun taal te spreken en door hun ogen te kijken, houden we diegenen die ons ontvallen zijn in leven. In *Là* verwijzen Sirah en Eitan vaak naar sleutelscènes uit Akermans werk. Van de woestijnshots tot de struiken die weerstand bieden aan de wind: *Là* is een treurzang voor de wereld die Akerman achterliet.

Over Chantal Akerman

De Belgische regisseur Chantal Akerman (1950-2015) wordt beschouwd als een van de belangrijkste Europese regisseurs van haar generatie. Met haar werk onderzoekt ze steeds weer concepten van thuishoren en “een-thuis-op-een-andere-plek”.

Als dochter van Joods-Poolse overlevenden van de Holocaust belichaamt Akerman de diaspora-ervaring van vluchtelingen en een zeker wantrouwen ten aanzien van het gevoel ergens “thuis te horen”. Sirah Foighel Brutmann en Eitan Efrat delen een gelijkaardige diasporageschiedenis met families die de Holocaust overleefden. Ze zijn een generatie verwijderd van de Tweede Wereldoorlog en behoren tot een generatie die geboren is in een Israël/Palestina dat de gevolgen van het zionisme draagt. Sirah en Eitan verkennen gevoelige stukken van hun identiteit in een dialoog met Akermans praktijk, met haar relatie tot haar Joods-Europese achtergrond en haar complexe en ambigue band met Israël.

Ondanks het feit dat Akermans film *Jeanne Dielman, 23, Quai du Commerce, 1080 Bruxelles* (1975) door critici in 2022 verkozen werd tot beste film aller tijden, voelen Sirah en Eitan zich in eerste instantie toch meer verwant aan haar minder bekende films. Akermans laatste film, *No Home Movie* (2015), bleek van groot belang voor de filmmakers. Het openingsshot van *No Home Movie* toont een boom die strijd levert tegen de meedogenloze woestijnwind, tegen de achtergrond van spectaculaire woestijnheuvels die zich uitstrekken tot aan de horizon. Dit beeld moet gelezen worden als een generieke woestijn, waarvan de locatie onbenoemd blijft in Akermans werk en biedt een cruciaal tegenwicht tegen de claustrofobische binnenwereld van het appartement van Akermans moeder, dat de rest van de film domineert. In tegenstelling tot andere toeschouwers achterhaalden Brutmann en Efrat echter snel de exacte locatie van deze woestijn: de Negev/Naqab-woestijn, in Israël/Palestina. Een ander volgshot is gefilmd langs route 3199, de weg die de Israëlische stad Arad verbindt met de archeologische site Masada. *Là* volgt deze weg in de voetsporen van Akerman en werpt ondertussen een blik op de bijzondere kenmerken en uitgewiste lagen van de woestijn, daarbij steeds terugblikkend naar Brussel.

Een gefragmenteerd gevoel van ruimte

Twee belangrijke locaties duiken op in de films van Sirah Foighel Brutmann en Eitan Efrat, die Akermans woestijnroute volgen.

Nokdim village

Een van de locaties in *Là* is de toeristische trekpleister Nokdim Village, een dorp dat zich bevindt langs de weg tussen Arad en het Masada National Park, uit Akermans film. Het is een toeristische oase waar Israëli's verpozen naast christelijke en joodse pelgrims, uit alle windstreken overgevlogen om een weekend door te brengen in het land van de Bijbel. Achter de parking strekt zich een grote nagebouwde Bedoeïentent uit, die een "echte", "authentieke" en "oosterse" ervaring belooft. Deze "ervaring" wordt compleet gemaakt door ochtendlijke yogasessies, wandelingen, kamelenritjes voor kinderen en obers die 's avonds rondlopen met plateaus met kleurrijke tequilashots. Deze oase is artificieel en gekunsteld. Ze wordt rijkelijk geïrrigeerd door water dat van ver wordt aangevoerd via kabels en buizen, in opdracht en met de officiële erkenning en financiële steun van het Israëli'sche Ministerie van Toerisme.

Masada

Een tweede geografische locatie in *Là* is Masada. Masada bevindt zich aan het doodlopende einde van de weg die door Akerman wordt gekruist. Het verhaal gaat dat zo'n 2.000 jaar geleden 967 joodse mannen, vrouwen en kinderen, die de laatste waren die de joodse opstand tegen het Romeinse Rijk in stand hielden na de val van Jeruzalem, collectief zelfmoord zouden hebben gepleegd om zich niet te moeten overgeven aan het Romeinse leger. Deze dramatische gebeurtenis zou zich hebben afgespeeld op het enorme plateau van Masada, een dorre, winderige berg die uitkijkt over de Dode Zee en werd later ingezet als een krachtig verhaal over het joodse verzet, dat uiteindelijk symbool kwam te staan voor de omstreden moderne Staat Israël.

Sinds de zionisten voor het eerst voet zetten op deze site, in 1959, hebben ze deze vreselijke zelfmoord van een ganse gemeenschap verheven tot een heroïsche daad, daarbij voorbijgaand aan hoe hedendaagse historici die periode (75 v.Chr.) lezen. Bovendien ontbreekt elk archeologisch bewijs dat het zelfmoordverhaal kan staven. De plek, die een van de meest iconische toeristische trekpleisters van Israël is, fungeert voor zionistische pelgrims, zowel christenen als joden, plaatselijke scholen en legereenheden als een soort filter, waardoor ze – bij wijze van politieke doop – passeren en die de manier bepaalt waarop ze mogen kijken naar het uitzicht over de Dode Zee en Wadi Mujib aan de Jordaanse kant. Er wappert een gigantische Israëlische vlag om eraan te herinneren wie de geschiedenis van dit landschap in handen heeft. Hier en daar staan wat struiken. Sommige zijn hier altijd al geweest, andere werden aangevoerd ter decoratie van dit theater van zogenaamd heroïsme.

Natuurlijke processen en technieken

In *Là* combineren Sirah Foighel Brutmann en Eitan Efrat verschillende processen en technieken. Kenmerkend voor hun werk is de afwisseling tussen digitale film, analoge 16mm-film en diafilm. Meermaals wisselen ze technieken met elkaar af, als een manier om hun werk te ontwrichten. In hun films is zelden ruimte voor lineariteit. Ze voelen nooit helemaal veilig, en hebben vaak een onbehaaglijke ondertoon. In een ruimte vol 16mm-projectoren hangt een zware, claustrofobische sfeer. Een plotse stilte verstoort een ogenschijnlijk harmonieuze samenstelling. Als toeschouwers lijken we steeds maar een fractie verwijderd van een ruptuur. Dit zijn stuk voor stuk metaforen voor hoe menselijke inmenging de natuurlijke omgeving verstoort.

Maar de kunstenaars keren die inmenging ook om door natuurlijke materialen in te schakelen in menselijke processen. Voor het ontwikkelproces van *Horizons*, een 16mm-film die Brutmann en Efrat op locatie filmden en ontwikkelden, gebruikten ze chemicaliën die ze hadden meegebracht uit Brussel, maar experimenteerden

ze ook met het zoute water uit de Dode Zee, dat een zoutgehalte van 36 procent heeft. De sporen die het zout naliet op de beelden, leverden verschillende resultaten op. Op die manier maakten Brutmann en Efrat het effect dat de omgeving heeft op het beeld tegelijk zichtbaar en tastbaar. Dit proces resulteerde in een beeld-in-beeld waarin twee verschillende horizonten zichtbaar zijn, van twee verschillende omgevingen, op twee aparte momenten.

De Arabische Bedoeïenen, de inheemse bevolking van de Negev/Naqab

Aan de vooravond van de oprichting van de staat Israël, in 1948, leefden 65.000 tot 100.000 Arabische Bedoeïenen in de Negev/Naqab-regio, vandaag het zuidelijke deel van Israël. Na de oorlog begon de staat hen uit hun huizen te zetten, wat tot op vandaag gebeurt. Eind 1948 bleven amper 11.000 Arabische Bedoeïenen over in de Negev/Naqab. Het grootste deel van de gemeenschap was gevlucht of werd verbannen naar Jordanië en Egypte, de Gazastrook en het Sinaï-schiereiland. Vanaf de jaren 1950 tot 1966 plaatste de staat Israël de gemeenschap van Arabische Bedoeïenen samen in een begrensde zone onder militaire administratie, die bekendstaat als 'al-Siyāj' (سَيَّاح). Destijds werden ganse dorpen uit hun omgeving in het westelijke en noordelijke deel van Negev/Naqab gehaald en overgebracht naar het Siyāj-gebied.

De Arabische Bedoeïenen zijn de inheemse gemeenschap in het gebied van de Negev/Naqab-woestijn, maar toch erkent de staat Israël hen niet als dusdanig. Hoewel ongeveer 34 procent van de bevolking van de Negev/Naqab uit Arabische Bedoeïenen bestaat, wordt de gemeenschap toch op verschillende levensdomeinen genegeerd door de staat Israël. In plaats van de Arabische Bedoeïenen te erkennen als inheemse bevolking, hen in hun dorpen te laten leven met hun eigen tradities en gebruiken en deze gemeenschap waarvan de rechten werden ontnomen te erkennen, blijft de staat Israël haar eigen burgers bevechten.

Tekst door The Negev Coexistence Forum for Civil Equality.

Lees meer op <https://www.dukium.org/>

TENTOONGESTELDE WERKEN

RUIMTE 1

Un Âne, 2023

video en 16mm-film omgezet naar video, 12'33",
kleur, stereo, Frans met Engelse ondertitels

Un Âne (Frans voor "ezel") volgt de route die Chantal Akerman voor haar laatste film *No Home Movie* (2015) filmde in de Naqabwoestijn.

De kunstenaars treden in Akermans voetsporen, maar kozen ervoor om de camera te richten op de kant die Akerman niet filmde en ook de Arabische naam uit te spreken van die specifieke woestijn. Door dit eenvoudige gebaar kadert *Un Âne* de locatie in haar geopolitieke geschiedenis, maar toont ze haar ook in haar actualiteit, als bewijs van de koloniale praktijken die geleid hebben tot segregatie en ontbering van de Bedoeïenengemeenschap en die tot op vandaag gebeuren.

- Rababa: Yusef Dahabsha
- Geluidsmix: Laszlo Umbreit
- Kleurcorrectie: Miléna Trivier
- *Un Âne* werd gemaakt in opdracht van CON10UR – Biënnale voor Bewegend Beeld, 2023, binnen het kader van *yours*, een collectief proces van Eva Giolo, Rebecca Jane Arthur, Katja Mater, Maaïke Neuville, Sirah Foighel Brutmann & Eitan Efrat.
- Het collectieve proces werd gemodereerd door Fairuz Ghammam.
- Producer: Andrea Cinel
- Geproduceerd door Kunstencentrum Nona, Mechelen, in de context van de 10^{de} CON10UR – Biënnale voor Bewegend Beeld, gecureerd door Auguste Orts.
- Met de steun van het Vlaams Audiovisueel Fonds (VAF), KAAP, argos centre for audiovisual arts, Messidor, elephy en de Ambassade van het Koninkrijk der Nederlanden in België.

RUIMTE 2

***Horizons*, 2024**

slide show van 81 slides, 16mm loop met tekst

De diavoorstelling *Horizons* bevat 81 stills uit een 16mm-filmsequentie die de kunstenaars op locatie filmde en ontwikkelden in de Naqab-woestijn. Voor het ontwikkelproces gebruikten ze water uit de Dode Zee. Aan het einde van de ontwikkeling verschenen cirkelvormige figuren op de beelden. De kunstenaars vonden hiervoor drie mogelijke verklaringen, die ze aan het publiek presenteren in een gescolde tekst op een 16mm-projectie. Met *Horizons* speculeren ze op wetenschappelijke en historische gronden over hoe bepaalde elementen uit een omgeving een directe invloed kunnen uitoefenen op het beeld.

- Tekstzetting: Ot Lemmens
- Kleurcorrectie: Miléna Trivier
- Slide en 16mm-film print: Color by Dejonghe
- Geproduceerd door: Messidor & S.M.A.K.

RUIMTE 3

***[anan]*, 2024**

video en 16mm-film omgezet naar video, 10'44",
kleur, stereo, Jiddisch met Engelse ondertitels

[anan] is een 16mm-film en -video die is omgezet naar een digitale projectie. Het werk wordt geprojecteerd op een scherm in latex, een van de materialen die de tentoonstelling kenmerken. Het woord *אָנאָן* [*anan*] is Hebreeuws voor “wolk” en refereert aan *Un Âne* (Frans voor “ezel”). Door gebruik te maken van de briefvorm en een brief die aan Akerman is gericht voor te lezen in het Jiddisch proberen de kunstenaars het onmogelijke, het allermoeilijkste:

de juiste woorden vinden net wanneer er geen woorden meer zijn, wanneer woorden alles zijn wat rest... Het gaat om een zekere verplichting, een plicht, niet enkel om over de afwezige filmmaker te spreken, maar ook – en vooral – om voor haar te spreken, of – misschien nog belangrijker – om haar aan te spreken vanuit de radicale asymmetrie die de overlevende en de dode van elkaar scheidt. Het gaat om deze driedubbele verplichting. De dood is immers datgene wat “verplicht”, tot een herhaling en overdracht van de retoriek en misschien zelfs gevoelens van “rouw”. Bovendien geeft alleen al het feit dat in *[anan]* al deze dimensies samenkomen een bijzondere intensiteit aan de vragen over temporaliteit die dit kunstwerk oproept. Alsof deze brief, die vertaald werd naar een gesproken en audiovisuele taal, uitgerekt over een lange chronologische periode, niet “verder kan/kon” zonder weerstand te bieden aan een dergelijke opeenvolging in de tijd. Alsof hij een oneindige leestijd vereist, net als rouwen zelf, dat zich niet laat inpassen in, of totaal ontwricht is in relatie tot de chronologische tijd die hier wordt opgelegd. Een tijd die kunstmatig een niet te vullen hiaat vult, het dramatische dat plaatsvindt bij elk van deze overlijdens.

In *[anan]* vervullen de kunstenaars de menselijke plicht om te rouwen en stellen ze tegelijk in vraag hoeveel tijd het zal kosten om te rouwen voor de slachtoffers van de genocide die Israël pleegt in de Gazastrook. Ze doen dit bovendien in het Jiddisch, een taal die zowel hun voorouders als die van Akerman spraken, maar die het zwijgen werd opgelegd door het nieuwe, zionistische Hebreeuws.

- Geluidsmix- en montage: Laszlo Umbreit
- Kleurcorrectie: Miléna Trivier
- Vertaling (Jiddisch): Sonia Dratwa-Pinkusowitz
- Geproduceerd door Messidor
- Met de steun van de Vlaamse Gemeenschap, Kunstendecreet

RUIMTE 4

Là ensemble, 2024

Audiovisuele installatie van elf 16mm-projectoren en latex schermen

Là ensemble is een audiovisuele installatie die bestaat uit elf 16mm-projectoren en latex schermen. De elf geprojecteerde loops maken een reis langs route 3199, die Akerman volgde, tussen Arad en Masada, in de Negev/Naqab-woestijn in Israël/Palestina. Met verschillende film- en videocamera's kijken de kunstenaars naar inheemse en geïmporteerde planten. Ze leggen de rol bloot die hun verspreiding speelt in hoe een locatie of landschap wordt gedefinieerd, in hoe zij zowel getuigen als instrumenten zijn van geschiedschrijving.

Elke projector toont een kort visueel gedicht in loop, dat een zeker aspect voorstelt van deze specifieke woestijnomgeving die wordt bepaald door de Israëlische bezetting van het grondgebied.

Uit elke projector klinkt de noot "la" (A) door middel van optisch geluid. De noten werden aangeleverd door muzikanten die door de kunstenaars werden uitgenodigd in de tentoonstellingsruimte. Zo ontstaat er een denkbeeldige en tijdelijke gemeenschap die muziek maakt in een eindeloos overlappend muziekstuk.

Elke paar minuten wordt het stuk abrupt onderbroken door een stilte, wat een leegte creëert.

- Hebben bijgedragen aan *Là ensemble*: Franziska Aigner (cello), Eden Tinto Collins & Nicolas Worms (synthesizer en zang), Ychai Gassenbauer (klarinet) Roman Hiele (contrabas), Clara Levi (viool), Julie Michael (altviool), Anna Muchin (zang), Ofer Smilansky (fysieke vormgeving, gitaarsnaren gestemd op la), Sefi Zisling (trompet), Bouchra Lamsyeh (zang), Yoav Beirach (contrabas), Laszlo Umbreit & Nicolas Gerber (vintage Moog-synthesizer met metallic disc reverb unit), Eitan Efrat (fluit), Yusef Dahabsha (rababa)
- Geluidsmix: Laszlo Umbreit
- Filmlabo: Color by Dejonghe, Kortrijk
- Geproduceerd door: Messidor en S.M.A.K.

RUIMTE 5

***Is It A Knife Because ...*, 2022**

HD-video/16- en 18mm-film, 25'46", kleur, stereo,
Hebreeuws en Frans, Engelse ondertitels

Is It A Knife Because ... is een film die thuis werd gemaakt en ontstond vanuit het samenkomen van het filmmaker- en het ouderschap.

De film stelt ideeën in vraag over gezag, ouders, beeldenmakers en de autoriteiten die buiten op de loer liggen.

In *Is It A Knife Because ...* versmelten liefde en geweld in een uiterste poging om de bron van het licht te definiëren.

- Geproduceerd door: Messidor
- Met de steun van de Vlaamse Gemeenschapscommissie

RUIMTE 6 / LEESRUIMTE

Boeken

- *Indigenous Medicine Among the Bedouin in the Middle East*
Prof. Aref Abu-Rabia, Berghahn Books, 2015
- *The Conflict Shoreline*
Eyal Weizman en Fazal Sheik, Steidl, 2015
- *All That Remains: The Palestinian Villages Occupied and Depopulated by Israel in 1948*
Walid Khalidi, Institute for Palestine Studies, 1992
- *Chantal Akerman – Autoportrait en cinéaste*
Chantal Akerman en Claudine Paquot, Centre Pompidou/Cahiers du cinéma, 2004

BIOGRAFIE SIRAH FOIGHEL BRUTMANN & EITAN EFRAT

Sirah en Eitan wonen en werken in Brussel, waar ze samen audiovisuele werken, installaties en performances maken. In hun artistieke praktijk richten ze zich op de performatieve aspecten van bewegende beelden. Ze streven ernaar het ruimtelijke en durationele potentieel te benadrukken dat ontstaat bij het lezen van stills of bewegende beelden, net als de relatie tussen het “toeschouwer zijn” en de geschiedenis, de tijdelijkheid van narratieven en het geheugen, en het materiële oppervlak van beeldproductie.

Hun werk werd eerder getoond in duotentoonstellingen in Kunsthalle Basel (CH); Argos, Brussel (BE); CAC Delme (FR); Brakke Grond (NL). Het maakte ook deel uit van groepstentoonstellingen in Wiels (BE); Museum für Kunst und Gewerbe, Hamburg (DE); Portikus, Frankfurt (DE); Jeu de Paume, Parijs (FR) en STUK, Leuven (BE). De kunstenaars namen ook deel aan filmfestivals als EMAF, Osnabrück (DE); Atonal, Berlijn (DE); Doclisboa (PT); Oberhausen Film Festival (DE); Rotterdam Film Festival (NL); Les Rencontres Internationales, Parijs en Berlijn (FR/DE); New Horizons, Wrocław (PL); Images, Toronto (CA); 25FPS, Zagreb (HR).

Momenteel doceren Sirah en Eitan aan de ERG, in Brussel, en maken ze deel uit van het kunstenaarscollectief Messidor, samen met Meggy Rustamova en Pieter Geenen. Daarnaast zijn ze ook lid van Level Five, een door kunstenaars gerund coöperatief atelier in Brussel. Sirah en Eitan weigeren elke geldelijke transactie van Israëlische instellingen die door de overheid worden gesubsidieerd. Op die manier steunen ze de vrijheidsstrijd van de Palestijnen in Palestina en over de hele wereld.

Colofon

Sirah Foighel Brutmann & Eitan Efrat

Là

Curator: Karima Boudou

Vormgeving: Ot Lemmens

Latex schermen: Sabrina Seifried

16mm-projectoren: Els Van Riel en Erwin van 't Hart

Programmering: Stijn Schiffeleers

Boekje gepubliceerd ter gelegenheid van de tentoonstelling

Sirah Foighel Brutmann & Eitan Efrat: Là

S.M.A.K., Stedelijk Museum voor Actuele Kunst

6 april-8 september, 2024

een tentoonstelling gecureerd door Karima Boudou

editors: Karima Boudou, Justine Boutens, Sirah Foighel Brutmann, Eitan Efrat

teksten: Karima Boudou, Justine Boutens, Sirah Foighel Brutmann, Eitan Efrat

coördinatie: Justine Boutens

vertaling en tekstredactie: Paula Cook & Catherine Warnant

vertaling: Jenke Van den Akkerveken

ontwerp: Jan en Randoald

gepubliceerd door S.M.A.K. in april 2024

alle rechten voorbehouden. Niets uit deze publicatie mag op enigerlei wijze worden veelevoudigd of verspreid zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteursgerechtigde.

© 2024 S.M.A.K., Stedelijk Museum voor Actuele Kunst

© Sirah Foighel Brutmann & Eitan Efrat, alle werken courtesy de kunstenaars, tenzij anders vermeld

fotografie: Sirah Foighel Brutmann & Eitan Efrat

S.M.A.K.-medewerkers: Maaïke Aelbrecht, Peter Aerts, Frances Berry, Tanja Boon, Karima Boudou, Justine Boutens, Dominique Cahay, Alexandr Caradjov, Mathieu Cieters, Tashina De Ketele, Filip De Poortere, Tineke De Rijck, Wesley De Smet, Anna Drijbooms, Rachid Einauan, Simon Everaert, Rika Godderis, Leen Goossens, Ann Hoste, Ann-Sophie Hoste, Marek Jano, Funda Korkmazer, Claudia Kramer, Dave Maes, Bruno Matthys, Christoph Neerman, Iris Paschalidis, Manon Poyet, Camille Reynders, Lien Roelandt, Doris Rogiers, Aïcha Snoussi, Jeroen Staes, Sam Steverlyncx, Lander Thys, Kimberley Thyssen, Véronique Van Bever, Philippe Van Cauteren, Jana Van de Mierop, Filip Van de Velde, Griet Van de Velde, Christa Van Den Berghe, Aline Van Nereaux, Anna Van Passel, Liesje Vandenbroeck, Sam Vandevoorde, Annemie Vander Borght, Pieter Van der Gheynst, Annelies Vantygheem, Thibaut Verhoeven, Carla Viana, Christian Volleman, Marianne Vonck & Geert Wijns.

De tentoonstelling *Là* kwam tot stand door een samenwerking tussen S.M.A.K., Messidor en Courtisane Film Festival. S.M.A.K. en Messidor wensen hun oprechte dank uit te drukken voor de genereuze steun van de Vlaamse Gemeenschap (Kunstendecreet) voor de tentoonstelling.

Hartelijk dank aan prof. Aref Abu-Rabia, Catherine Plenevaux, Dries Segers, Tamar Levit, Erwin van't Hart, Adina Ionescu-Muscel, Els Van Riel, Raouf Moussa, Sonja Simonyi, Alex Reynolds, Lizi Efrat, Hanne Foighel, Philippe Van Cauteren, Meggy Rustamova, Pieter Geenen, Eyal Weizman, Matthias Böttger, Fatima Boudou Mzouar, Hsain Boudou, *Là ensemble*-bijdragers.

S.M.A.K., Stedelijk Museum voor Actuele Kunst
Jan Hoetplein 1, 9000 Gent



S.M.A.K.